

**NOVEMBER
2016**

KONST I ASKIM

Askimskonstnärer ställer ut i
Mikaelskyrkan 29/10 - 13/11

askims församling

www.svenskakyrkan.se/askim

BARNS SORG

STUDIEBESÖK FÖR ÅRSKURS 4 I ALLHELGONA

MINNESGUDSTJÄNSTER MED MUSIK

www.facebook.com:
Askims församling, Askims kyrka,
Mikaelskyrkan, Bildals kyrka

Svenska kyrkan
I GÖTEBORG
ASKIMS FÖRSAMLING

Foto: Gustaf Hellsing/IKON

En tidning från

ASKIMS FÖRSAMLING

Hovåsvägen 1, 436 50 HOVÅS

031-731 63 10

*Expedition för Askims kyrka,
Billdals kyrka och Mikaelsskyrkan.*

askim.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/askim

I REDAKTIONEN

Ninna Burgman, *informationsassistent*
Peter Hellgren, *kyrkoherde*
Bodil Norstedt, *förtroendevald*
Ingela Olander, *diakon*
Magdalena Oldin, *informatör*

LAYOUT OCH REDIGERING

Magdalena Oldin

OMSLAGSBILD

Ljus i mörkret
Foto: Gustaf Hellsing/IKON

ANSVARIG UTGIVARE

Peter Hellgren

SYNPUNKTER

Ta gärna kontakt med någon i redaktionen för synpunkter.

TRYCK

Sandstens Tryckeri AB

ALLHELGONAHELGEN

EN TID DÅ VI TÄNKER särskilt på nära och kära som inte finns med oss längre. Vi tänder ljus på våra anhörigas gravar och smyckar med kransar och blommor. Kyrkor och kapell är öppna i samband med gravsmyckning på de kyrkogårdar som ligger i Askims församling, öppettider finns på sista sidan.

STUDIEBESÖK I ALLHELGONA. Under utvalda delar av året bjuder Askims församling in elever i förskola och grundskola till studiebesök. Ingela Olander berättar om studiebesök i allhelgonatid i Billdals kyrka.

BARN OCH SORG. Vi kan inte skydda barn från sorg och förlust, det är en del av livet. Peter Hellgren delar tankar om barns situation när någon nära går bort.

KONST I ASKIM. Askimskonstnärer ställer ut i Mikaelsskyrkan under temat "VÄLKOMMEN". Vernissage lördag 29 oktober 13.00 och utställningen pågår sedan till och med 13 november.

MEDLEM I SVENSKA KYRKAN. Svenska kyrkan är inte bara kyrkobyggnader med gudstjänster, dop, vigslar och begravningar. Svenska kyrkan verkar för att vara människor nära och sprida det kristna budskapet på flera olika områden och på ett flertal sätt. Läs om hur du som medlem bidrar till verksamheten.

I ALLHELGONAHELGEN är det minnesgudstjänster med musik i våra kyrkor. Stilla musik, namnen på dem som gått bort under året läses upp och ljus tänds för var och en.

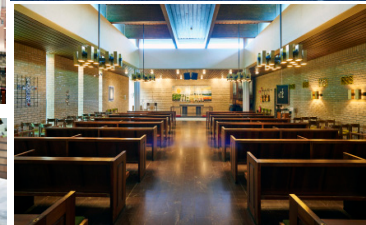
Magdalena Oldin, informatör
031-731 63 14
magdalena.oldin@svenskakyrkan.se

Foto:
Tommy
Hvitfeldt

BESÖK KYRKORNA PÅ WEBBEN

Våra kyrkor och församlingslokaler är panorama-fotograferade, så att man kan titta runt när man vill. Bilderna nås på vår hemsida samt på Google Maps.
Välkomna!

MUSIK OCH FÄRGFROSSA

Mikaelskyrkan

Måndagar 18.00-19.30

En verksamhet för människor med intellektuella funktionshinder. Vi ser fram emot att lära känna varandra samt att lära känna kyrkan och ha en naturlig koppling till den. Detta gör vi genom olika skapande uttrycksmedel såsom musik, rytmik, drama, måleri och dans.

Obs! Höstlovsstängt vecka 44

Information:

Lena-Marie Månsson, 031-731 63 27
lena-marie.mansson@svenskakyrkan.se

UNGDOMSMÄSSA

Askims kyrka

Söndag 20 november 18.00

I samband med gudstjänsten är det upptakt för sommarkonfirmanderna Hovås/Askim.

UNGDOMSMÄSSA

Billdals kyrka

Söndag 20 november 18.00

I samband med gudstjänsten välkomnas Billdals kyrkas sommarkonfirmander.

Ungdomsgrupp

I Billdals Kyrka

MÅNDAGAR 18.30 - 21.30

FÖR ALLA SOM BÖRJAT 8:AN

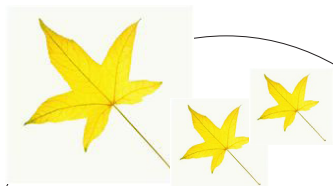
Ha koll på vad vi hittar på genom att gilla oss på Facebook.

"Ungdomsgruppen Billdals Kyrka"

Under höstlovet har vi ungdomsgrupp som vanligt på måndagskvällen. På fredagskvällen blir det filmkväll.

Vill du veta mer?

Sms:a eller ring Eje Östborg
0737-73 87 29

HÖSTLOVSSTÄNGT VECKA 44

De öppna barnverksamheterna, barnköerna samt DAX och Änglafritids har höstlovsstängt 31 oktober - 4 november.

Obs! Minstingen i Mikaelskyrkan har öppet som vanligt, måndag 10.00 - 12.00.

HÖSTLOVSÖPPET

Ungdomsgruppen bjuder in till en eftermiddag med höstlovsaktiviteter för årskurs 1-5.

Vi leker, pysslar och fikar tillsammans.

BILLDALS KYRKA

Torsdag 3 november 14.30 - 17.00

Ungdomsgruppens NYÅRSFEST med Disneytema Billdals kyrka lördag 26 november

Trerätters middag och övernattnings.

Vi avslutar med att fira högmässa på första advent. Pris 50 kr.

Anmälan senast **23/11** till:

eje.ostborg@svenskakyrkan.se

NU ÄR DET DAGS FÖR BILLDALS KYRKAS PROJEKTKÖR IGEN!

Vi hoppas att du har tid och lust att vara med oss och sjunga!

I höst har vi **övning lördag 12 november 9.30 - 14.00** (Fika och lunchpaus)

Två tillfällen till medverkan (Kan du endast vara med vid ett av tillfällena så går det bra också.)

Söndag 27 november 10.00 1:a Advent (repetition och uppsjungning 9.00)

Söndag 11 december 18.00 Julsång i Billdal (repetition och uppsjungning 15.00)

Anmäl dig till: karin.bengmark@svenskakyrkan.se

I KYRKAN PÅ STUDIEBESÖK

Text: Ingela Olander

UNDER UTVALDA DELAR AV ÅRET bjuder Billdals kyrka i Askims församling in elever i förskola och grundskola till studiebesök. Studiebesöken är anpassade för specifika årskurser och är tänkta att vara ett bidrag till skolans arbete med att uppfylla riktlinjerna i läroplanen. I samband med allhelgonahelgen bjuds årskurs 4 in till ett studiebesök med rubriken "I Allhelgonatid".

ALLHELGONAHELGEN ÄR en helg med djupa rötter i historien. Under detta studiebesök pratar man om vad allhelgonafirandet egentligen innebär. Vad är Alla helgons dag? Vad är Alla Själers dag? Vad är ett helgon? Hur kommer Halloween in i bilden? Studiebesöket brukar ta cirka 45 minuter.

VI BÖRJAR MED att titta på gravstenar. Vad finns det för olika gravstenar? Vad kan en gravsten berätta? Får man reda på vad den döde arbetade med? Hur gammal var den döde? Kan man se om personen kom från en rik eller fattig familj?

Foto: Ninna Burgman

SEDAN ÄR DET DAGS att möta helgonen heliga Birgitta och sankta Lucia som får berätta om sina liv. Helgon var människor

man höll som särskilda, heliga. Många av helgonen är även martyrer, alltså människor som har blivit dödade för sin tros skull. Tidigt i den kristna kyrkan började man fira helgon och minnet av martyrer.

Medarbetare bjuder på skådespel

TILL SLUT BLEV DET många dagar att fira och ett behov uppstod av att samla helgonen och martyrerna utan namn till en egen helgondag. Alla helgons dag handlar om efterföljelse och om goda förebilder och om uthållighet också när livet ser mörkt ut.

KLASSEN FÅR även möta "Jack med lyktan", traditionen om den elaka smeden som var för ond för att komma in i himlen och som inte heller släpptes in i helvetet. Halloween har sitt ursprung i en keltisk höstfest, som markerade sommarens slut. Man tände eldar, som på Irland hade det dubbla syftet att dels vägleda de döda, dels skrämja häxorna. Därav traditionen med halloweenlyktor gjorda av pumpor. Traditionen spreds vidare, främst

till USA, med irländska immigranter och blev då en del av halloweenfirandet.

BESÖKET FORTSÄTTER med att vi pratar om våra nära och kära som inte längre lever. Om att det är på Alla själers dag vi minns och hedrar våra döda närstående. Vi pratar om traditionen att göra fint på gravarna och att tända ett ljus eller lykta. Seden att tända ljus på gravarna är bara drygt 100 år gammal och lär ha förts till Sverige av italienska arbetare på Gustavsbergs porslinsfabrik utanför Stockholm.

OM NÅGON NÄRA SLÄKTING avlidit under året får man som anhörig i många församlingar inbjudan till en Minnesgudstjänst i kyrkan, där namnen på alla som dött under året blir upplästa under stillhet och bön. Även i kyrkan tänder man ofta ljus för den som avlidit.

Ljusbäraren i Billdals kyrka
Foto: Tommy Hwittfeldt

STUDIEBESÖKET AVSLUTAS MED att vi tänder ljus i kyrkans ljusbärare och sjunger någon vanlig begravningspsalm.

Foto: Josefina Casteryd/IKON

BARN SORG

Jag vill komma med några grundläggande tankar när det gäller barn och sorg. Därför är det viktigt att säga: Att ta barns sorg och frågor om döden på allvar är att ge barnen hjälp till livet.

”Att ta barns sorg och frågor om döden på allvar är att ge barnen hjälp till livet.”

NÄR NÅGON HAR DÖTT, försök då att berätta för barnet på ett enkelt sätt om vad som har hänt. Barn är uppmärksamma inför vuxna som de känner väl, även om vi kanske tycker att de inte alls lyssnar. De märker våra känslor, men blir osäkra när de inte förstår vad som är orsaken. Huvudregeln är att vi berättar för barnen när någon vi känner har dött. Vi vuxna kan säga något om våra egna känslor, då får barnen en förklaring på de förändringar de märkt. Det är viktigt att undgå omskrivningar och bortförklaringar.

BARN REAGERAR och sörjer olika beroende på: barnet självt (ålder mm), relationen till den som är död och situationen. Barns och vuxnas reaktioner har beröringspunkter. Barnens öppenhet eller låsningar kan vara mönster som de har övertagit från de vuxna. Tänk på att lek ofta är barnens språk, men även teckningar, godnattsagor och bönestunder.

BARN HAR SAMMA BEHOV oavsett om de sörjer eller ej. När familjen försöker

bibehålla sin vanliga dagsrytm kan det ge trygghet. Barns möjligheter att ge uttryck för sina tankar och känslor varierar med ålder, mognad och personlighet. Det är viktigt att återskapa trygghet genom att, i möjligaste mån, återgå till vardagens rutiner. Fasta, återkommande rutiner hjälper barnet igenom krisen. Det är naturligt att bli arg, irriterad, förtvivlad eller orolig i en sorgesituation. Barn kan ha behov av att rasa ut eller gråta högt.

DET ÄR EN STOR FÖRDEL om barnet kan tas med i förberedelserna till begravningen. Det gör gott för barnet att känna sig medräknad. En del barn tycker det är fint att skriva ett brev eller en dikt till den som har dött, och med några enkla ord få fram vad de vill ha sagt. De kan också rita en teckning. Skola och förskola bör också få besked om dödsfallet, och gärna bli ombedd att ta upp det som en naturlig information till de andra barnen.

Foto: Alex & Martin/IKON

BARNET BÖR VARA MED på begravningen, barn tar ofta situationen naturligt, men vi ska också respektera ett barn som inte önskar vara med. Det är lätt att de vuxnas bekymmer och rädsla för situationen överförs till barnet.

Det är viktigt att prata om denna fråga tillsammans. Om ett barn inte deltar i själva begravningen kan det vara till hjälp om man en kort stund efteråt kan besöka graven eller kapellet.

BARN BEHÖVER FÅ BEARBETA sin sorg. Begravningsritualet ger en speciell hjälp till detta. Genom att delta i begravningen upplever barnet att det är med i hela familjens sorgprocess. Barnet får möjlighet att ta farväl av den som är död. Är barnet inte på plats kan det lätt känna sig utanför den gemensamma sorg familjen upplever. Barn som har fått vara med om en begravning har gett uttryck för att det har varit en viktig erfarenhet. De har fäst sig vid olika sidor av det som har hänt: musiken, blommorna eller något av det som sagts.

SORG TAR TID, det vet vi, och det ska vi respektera. Alla barn behöver omsorg under den tid som följer efter begravningen. Viktigt är att följa vanliga rutiner, det är accepterat att visa vanliga sorgereaktioner och att få uppleva öppenhet och uppmuntran att prata om sorgen och sina känslor tillsammans med trygga personer. Barnet behöver tid att acceptera att den döde verkligen är död och inte kommer att komma tillbaka. Barnet kommer efter en tid förstå sammanhanget med både sinnen och känslor, och acceptera döden.

Peter Hellgren, kyrkoherde
031-731 63 15
peter.hellgren@svenskakyrkan.se

MÖTESPLATSER

SOPPLUNCH

Mikaelskyrkan

Tisdagar 11.45

Alla är välkomna till andakt i Mikaelskyrkan, därefter soppa och bröd i församlingssalen.

KVÄLLSÖPPET

Hovås församlingsshem

Tisdagar jämna veckor 18.30

Kvällarna inleds 18.30 med gemensamt fika, därefter program, samtal eller gruppaktiviteter.

1 november

"Kvinnor i Bibeln"

Lise-Lotte Wallin, rektor Helsjöns folkhögskola

15 november

"Förlåta eller försona"

prosten Bengt Inghammar

29 november

"Tack ska du ha!"

Göran Ramsli, präst

SOPPA MED PROGRAM

Billdals kyrka

Vi börjar med andakt i kyrkan, därefter fika och underhållning.

Måndag 21 november 11.00

LINDÅS MED OMNEJD

Lars Malmberg, som skrivit boken "Lindås med omnejd", berättar och visar bilder.

Måndag 19 december 11.00

GRÖTFEST

Herrkören "GUBBRÖRA", under ledning av Maria Blåberg, underhåller.

KONST I ASKIM

MIKAELSKYRKAN 29 oktober - 13 november

Askimskonstnärer ställer ut under temat "Välkommen"

Vernissage lördag 29 oktober 13.00.

Öppettider:

Tisdagar 11.00 - 14.00

Torsdagar 17.30 - 19.00

Lördagar 13.00 - 16.00

Söndagar 13.00 - 16.00

"PRATA KONST"

Torsdag 3/11 19.45

Vi samtalar om konstutställningen över en kopp kaffe efter veckomässan.

Utställare:

Bo Olsson, Agneta Faxén, Maj-Britt Berg, Brit Mjellqvist, Allan Hagström, Gunilla Jansson, Anette Ihrelus, Anita Astergård, Daniel Arnqvist, Ritva Andersson, Julianna Visegradi, Louise Israelsson, Bernt Berndtsson, Lillemor Hentschel, Hans-Owe Rydberg, Lena Lundell Sällfors, Marie-Louise Fritzen, Siw-Monica Johansson, Marianne Smith Olsson, Målargrupp från PRO

Information om konstutställningen:

Ola Hedenrud, 0737-73 86 35, ola.hedenrud@svenskakyrkan.se

KONST-GUDSTJÄNST

Söndag 13/11 11.00

Temagudstjänst med inspiration av konstutställningen som avslutas denna dag.

Ola Hedenrud präst

TEMAGUDSTJÄNST "DU MÅSTE FINNAS"

Mikaelskyrkan 20 november 18.00

Musik av Björn och Benny
Askim Gospel under ledning av
Caroline Hernberger

Ola Hedenrud präst

ÖPPEN KYRKA

Askims kyrka fredagar 15.30 - 17

Präst eller diakon finns på plats för den som vill ha någon att tala med.

16.00 Själaringning för de församlingsbor som avlidit under veckan.

SKÄL ATT TILLHÖRA SVENSKA KYRKAN

Varje medlem behövs för att Svenska kyrkan ska kunna fortsätta sin verksamhet. Tack vare medlemmarnas kyrkoavgifter kan Svenska kyrkan erbjuda en mångfaldig verksamhet. Anledningarna till att vara medlem i Svenska kyrkan är många!

LIVETS STORA HÄNDELSE

Vi människor har ett behov av riter och att uppmärksamma högtider. I Svenska kyrkan finns lång erfarenhet av att välkomna det nya barnet, att erbjuda tonåringar ett tillfälle att få brottas med frågor om vem man är och vad man tror på, att manifestera kärleken till den man älskar och att få ta farväl när en anhörig eller nära vän gått bort.

SOLIDARITET – FÖR ALLA ÖVERALLT

Svenska kyrkan arbetar utifrån att alla människor är lika mycket värda oavsett kön, ålder, sexuell läggning, trosuppfattning och hur mycket pengar man har. På en del orter finns soppkök för hemlösa, på andra ställen erbjuds aktiviteter för ensamma, gamla eller socialt utsatta människor. Svenska kyrkan finns också runt om i världen till stöd för turister, studenter och bofasta utlandssvenskar. Genom att vara med i Svenska kyrkan bidrar du till att både du och andra kan ta del av detta sociala arbete.

BARN OCH UNGDOMAR

I Svenska kyrkan finns en särskild omsorg om barn och ungdomar, för deras växande och för att ge dem trygghet. 150 000 barn och ungdomar deltar regelbundet i Svenska kyrkans olika verksamheter, som scouter, musiklek, tjejgrupper, söndagsskola och barntimmar. Dessutom konfirmeras nästan 50 000 tonåringar varje år.

KULTUR, MUSIK OCH KÖRER

I Svenska kyrkan kan du utveckla ditt musikintresse. Du kan sjunga i kör, spela instrument eller gå på konsert. Svenska kyrkan bär på en rik kulturskatt och är en av Sveriges största arrangörer av musikevenemang. Över 100 000 människor i alla åldrar sjunger i någon av Svenska kyrkans körer.

KYRKOBYGGNADERNA

Våra kyrkobyggnader är fulla av historia. På många håll fungerar kyrkan som ett historiskt landmärke som har en särskild plats i människors hjärtan. Kyrkobyggnaden är även uppskattad som en tyst avskild plats för egna tankar.

OLYCKOR, KRISER OCH KATASTROFER

Svenska kyrkan samarbetar med samhällets övriga krisberedskap vid större olyckor. Erfarenheten att möta människor i sorg och kris är till stor nytta och den öppna kyrkan blir en stilla plats för tankar och en mötesplats för sörjande. Tack vare ett världsomspännande samarbete med andra kyrkor och organisationer arbetar också Svenska kyrkan för att hjälpa till vid naturkatastrofer eller i krigshärjade områden. För de svenskar som befinner sig utomlands finns stöd att få hos Svenska kyrkans utlandsförsamlingar.

EN PLATS FÖR EFTERTANKE

Oavsett om du ser dig som troende, sökare eller tvivlare så finns Svenska kyrkan för att dela dina och andras funderingar kring livet, döden, glädjen och sorgen. Oavsett vilka vi är erbjuder Svenska kyrkan ett sammanhang där vi får träffa varandra och där vi får möta Gud – en Gud som befriar och bär.

ANMÄLAN OM INTRÄDE I SVENSKA KYRKAN

Namn:
 Personnummer:
 Adress:

Ort och datum:
 Namnunderskrift:

Jag är

- ☐ Döpt i Svenska kyrkans ordning
☐ Döpt i annan kristen kyrkas ordning
☐ Inte döpt
☐ Konfirmerad i Svenska kyrkans ordning
☐ Konfirmerad i annan kristen kyrkas ordning
☐ Inte konfirmerad

Fyll i och skicka in anmälan till: Askims församling, Hovåsvägen 1, 436 50 HOVÅS
 När församlingen fått in din anmälan skickas ett bevis om inträde. Välkommen till Svenska kyrkan!

Svenska kyrkan
 I GÖTEBORG
 ASKIMS FÖRSAMLING

GUDSTJÄNSTER I ALLHELGONAHELGEN

ALLA HELGONS DAG 5 NOVEMBER

Askims kyrka	11.00	Gudstjänst, Göran Ramsli, Kyrkokören
	17.00	Minnesgudstjänst med musik, Göran Ramsli Solist: Bengt Gustavsson, violinist från Göteborgs symfoniorkester, Peter Johanson, Steinwayflygel
Kapellet	18.00	Gudstjänst, Johanna Larsdal
Billdals kyrkogård		Ingen gudstjänst i Billdals kyrka denna dag.

SÖNDAGEN EFTER ALLA HELGONS DAG 6 NOVEMBER

Askims kyrka	11.00	Högmässa, Göran Ramsli
Mikaelskyrkan	18.00	Minnesgudstjänst med musik, Ciccie Pernveden Malm Cecilia Dalby sång, Anders Ideskog violin och Eivor Ideskog piano/orgel
Billdals kyrka	18.00	Minnesgudstjänst med musik, Jessica Åström Kicki Rosén Bejstam sopran, Billdals Damkör, Göran Bejstam, piano och orgel

Veckomässa med ALLHELGONATEMA

Mikaelskyrkan torsdag 3/11 19.00

Foto: Tommy Hvitfeldt

GRAVSMYCKNING

I samband med gravsmyckning på kyrkogårdarna i Askims församling håller kyrkor och kapell öppet enligt nedan.

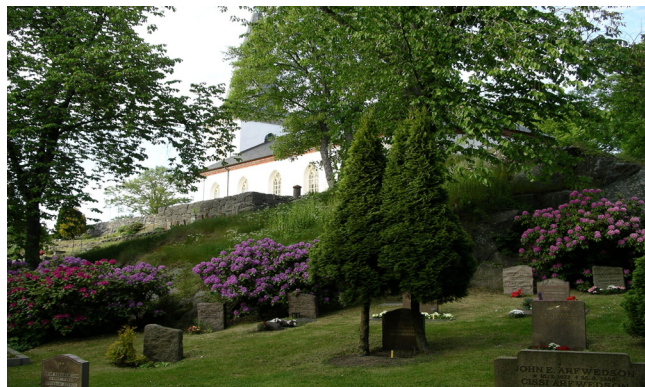
ASKIMS SÖDRA KYRKOGRÅRD

Askims kyrka öppen:
Fredag 4 november 13 - 17

Välkommen in för en kopp kaffe, gemenskap eller en stunds eftertanke till stilla musik.

Askims södra kyrkogård

ASKIMS NORRA KYRKOGRÅRD

Mikaelskyrkan öppen:
Torsdag 3 november 13 - 19
Fredag 4 november 13 - 17
Lördag 5 november 13 - 16
Söndag 6 november 13 - 16

Kaffe, te och varm choklad serveras på kyrktorget. Kyrkorummet välkomnar dig att tända ljus.

Askims norra kyrkogård

BILLDALS KYRKOGRÅRD

Ambjörnhagens kapell öppet:
Fredag 4 november 14 - 18
Lördag 5 november 14 - 18
18.00 GUDSTJÄNST

Välkommen in på kaffe, kaka, levande musik och en stunds gemenskap. Utomhus servas buljong!

Billdals kyrkogård

